

Vi tannleger og teknologien

Hvordan blir fremtidens arbeidsliv? Hvordan skal kunstig og menneskelig intelligens virke best mulig sammen? Hvilke muligheter og begrensinger gir teknologiutviklingen i arbeidslivet? Dette var tema på Akademikernes vinterkonferanse 2020.

Akademikerne har gjennomført et prosjekt som ser på hvilke konsekvenser teknologiutvikling og digitalisering vil få for akademikeryrkene fremover. Prosjektet viser at høyt utdannede forventer store endringer i egne arbeidsoppgaver, og at god ledelse og satsing på etter- og videreutdanning vil være avgjørende for at vi skal lykkes med omstillingen.

Akademikere er stort sett teknologioptimister som mener at ny teknologi først og fremst betyr muligheter. Dette gjelder ikke minst for oss tannleger. Teknologiutviklingen har allerede kommet langt i vår sektor, men den altomgripende digitaliseringen vi står ovenfor vil antagelig gi helt nye muligheter.

Så hva har teknologiutvikling og digitalisering å si for oss tannleger og vår arbeidshverdag? Hvilke muligheter og utfordringer vil tannleger møte? Flere ulike digitale teknologier/teknologifelt kan bli særlig viktig for vår yrkesgruppe fremover.

- Kunstig intelligens (AI) som beslutningsstøtte og Big Data er teknologier som vil få stor betydning i fremtiden. AI brukes allerede i dag til diagnostikk. For å lykkes med kunstig intelligens og maskinlæring er man avhengig av store datasett. Big Data er en forutsetning for AI. Man kan også bruke stordata til å gjøre analyser av pasientgrupper. Big Data leder dessuten til en mer objektiv forståelse av fenomener, og har således stor verdi inn mot forskning og utvikling.

- 3D-printing er et teknologifelt som antagelig blir viktig for tannleger framover. Mange benytter allerede teknologien.

- Internet-of-Things (IoT) forventes å kunne bidra til innsamling av data over tid. IoT-teknologi gir mange muligheter. Stadig mer avanserte sensorer forventes å gjøre det enklere å samle data og bidrar til at man får flere datakilder.

- Informasjonsbriller kan bli et nyttig verktøy. Ved hjelp av slike briller kan man få opp relevant informasjon i sanntid og samtidig ha hendene frie til å utføre diverse arbeidsoppgaver.

- Sanntidstranslasjon er den siste teknologien som trekkes frem når det gjelder vår bransje. Dette vil for eksempel kunne forenkle kommunikasjon med pasienter som har begrensede norskkunnskaper.

Foto: Kristin Aknes.

Rapporten, som bygger på intervjuer med akademikere, gir tydelig uttrykk for at vi tannleger er teknologi-optimister som ser mange muligheter med den nye teknologien.

Rapporten, som bygger på intervjuer med akademikere, gir tydelig uttrykk for at vi tannleger er teknologioptimister som ser mange muligheter med den nye teknologien. Den kan lede til effektivisering, bedre behandlingstilbud og bedre tannhelse i befolkningen. Forutsetningen er at man har kunnskap og økonomi til å ta del i utviklingen og utnytte potensialet.

Utviklingen kan også føre til andre endringer, blant annet at en del rutinepregede oppgaver vil bli automatisert. I stor grad vil dette gjelde støtteoppgaver – ikke tannlegens arbeidsoppgaver. Det er vanskelig å automatisere både den manuelle jobben som tannleger utfører, og det menneskelige møtet mellom pasient og behandler. Det er dessuten overveien- de sannsynlig at teknologi og digitalisering vil skape nye muligheter og nye arbeidsoppgaver.

Digitalisering og stadig mer avansert teknologi vil føre til at fremtidens tannleger trenger mer, og annen, kompetanse for å kunne utnytte teknologien. Samtidig vil ferdigheter som kommunikasjon, samarbeidsevner og emosjonell intelligens, fortsatt være svært viktig for tannleger.

Alle akademikeryrkene har samme utfordring: Teknologiutviklingen øker kompetansekravene. Utdanningssystemet må bidra til at alle morgendagens arbeidstakere og ledere får god teknologiforståelse. Det vil også være behov for etter- og videreutdanning og læring i arbeidslivet. Høyt utdannede bidrar til å utvikle teknologien – men vi vil også i stor grad påvirkes av den. Vi må møte disse utfordringene på en offensiv måte, se muligheter og også forsøke å styre utviklingen. NTF må dessuten ta hensyn til dette ved videre utvikling av foreningen og kurstilbudet vårt.

Teknisk forståelse blir stadig viktigere, men vi må ikke la teknologifokuset ta overhånd. Fremtidens tannhelsetjeneste vil kreve høy innsikt i både «mennesker og maskiner». Dessuten blir det etiske perspektivet svært viktig. Ny teknologi gir nye muligheter. Men det er ikke sikkert at vi skal benytte oss av alle mulighetene – eller at det alltid er til pasientens beste. «Gjør kloke valg» – kampanjen er viktig i dette henseende. «Mer er ikke alltid bedre», slik kampanjen fastslår. Som helsepersonell har vi en viktig oppgave med å følge opp dette fremover.

Jeg sier som lederen av Akademikerne sa på vinterkonferansen. «Vi trenger eksperter på både mennesker og maskiner!»

Camilla Hansen Steinum
President